

Pomhaj Boh!

Cíklo 35.
28. augusta.

Lětník 2.
1892.

Serbiske njedželiske topjenka.

Wudawaju ſo kózdu ſobotu w ſsmolerjez knihicíſhčerni w Budyschinje a ſu tam doſtac̄ ſa ſchtwórtlétne pſchedpłatu 40 np.

11. njedžela po ſwj. Trojizh.

1 Kor. 15, 10: „Alle ſ Božeje hnady þym ja to, ſchtož þym, a jeho hnada na mni njeje podarmo byla.“

Někotryžkuſiž, kif je dženžniſche ſwj. ſeženje nutrnie čital, budže ſebi prajiež: Farisejſki a złonik ſtaj ſebi tola prawje napsheczinaj! Farisejſki ſo khwali teho hnadeho, ſchtož je k ſwojej ſamſnej čeſezi czinił a złonik dyri ponižnje na ſwoju wutrobu, dokelž niežo k Bożej čeſezi czinił njeje. My wobdziwamy złonika dla jeho ponižnoſcze a ſanjechamy farisejſkeho dla jeho hordosče; wěſcze ſtaj ſebi jara napsheczinaj czlowjekaj, kotrejuž tón ſknies nam pſched woczi ſtaji; ale w jenej wěžy ſtaj jedyn kóž druhí: wobaj hishcze niežo po Bożej woli cziniłoi njeſtaj, wobaj ſtaj jeno ſa ſwojim ſamſnym dobytkom ſtejaloj, hladaschtaj na to, ſo byſchtaj něſchto byłaj na ſwěcze, jedyn pſches ſwoje duchowne waschnje, druhí pſches ſwětne bohatſtwo, a woběmaj pomhaſche k temu najhórsche ſjebanje, mjenujzy ſamoſjebanje.

Woběmaj ſtupi w dženžniſchej ſwj. epiftoli muž na pſheczivo, kif je woprawdze wulke a wažne dželo w ſkniesowej ſlužbje czinił a kif je tola w złonikowej ponižnoſczi wostał. To je ſwj. japoschtoł Pawoł, kif w złonikowej ponižnoſczi njepſcheſtanje, na ſwoju wutrobu bicž wuſnajo: „hódný njeſþym, ſo mi japoschtoł rěkaju“, kotrehož proftwa wo hnadi pak je wuſlyſhana, dokelž ſo wjeſele khwalicž može: „S Božeje hnady þym to, ſchtož þym!“ A hishcze wjazy hacž to: wón ſmě tež powjedacž wo tym, ſchtož je czinił, a to je ſawěcze wjazy hacž hubjene poſčenje a

hnadne darh farifejſke, wón móže wo wulſich a wjele džělach ſa Bože kraleſtwo powjedacž, kif je „wjele wjazy džělał, dyžli woni wſchitzý“, ale jeho wutroba je sprawna, jeho ponižnoſcž woprawdžita: niz ſebi ſamemu, ale Bohu dawa wón čeſcž pſchispomnjo: „niz paſ ja, ale Boža hnada, kotrež ſo minu je“.

Někotryžkuſiž kſcheczijan, kif ſo ſ tutym mužom połnym wěry a hnady pſchiruna, poſhili ſwoju hłowu a pſchehladujo ſwoje žiwenje njeſwazi ſo, prajiež: „ſ Božeje hnady þym ja to, ſchtož þym“. Sſo jemu ſda, jako by wjele mjenje džělał hacž wſchitzý drusy, jako by wot ſebje prajiež dyrbjał, ſo runje kif złonik hishcze niežo k ſkniesowej čeſezi czinił njeje. Wón ſo ſnano potom prascha, kaf móže ſo to tola ſtacž, ſo tež ja ſwjateho Pawołowemu khvalobnemu khěrlusčej pſchihloſju a ſo móhł tež ja kif wón wucžahnyč a po kraju abo po morju, bjes pôhanami a ſidami něſchto czinicž k Bożej čeſezi!

Tole je móžno ſa muža abo žonu, hdyz ſwěru jo chzetaj, a ſwj. epiftola poſkaze k temu tež pucž. Woní dadža ſo najprjedy „dopomnicž na evangelion“, kif ſwj. Pawoł jow praji a „woſmu jo pſchezo ſ nowa horje a ſteja w nim tež“, je evangelion wo Chrystuſhovym kſchizu, jeho ſmjerči a horjestacžu, ſo je wón ſa naſche hréchi wumrjeł a dla naſcheje prawdoſcze ſbudženy. Hdyz w tutej wěrje ſteja, dha ſteja w hnadi, ſu hižo něſchto ſ Božeje hnady, mjenujzy kſcheczijenjo. To je dobrý ſa poczatk. S tým je tež ſwj. Pawoł ſapoczał, jako ſwoju ſamſnu wolu a wſchě farifejſke ſkutki pufšezi. A potom ſo ſwěru bědža pſheczivo hréchej, kif jich pſchezo hishcze

dżerži, dadža ſebi ſwēru wot ſbōžnika pomhacž, jón wſchēdne pſchewinycž a ſwucžuja ſo w Božich pucžach. Cziſnu wſchitke staroscze na teho ģnjesa, cžinja wjeſeſe, ſchtož je jim kaſane a hladaju na kónz, ſo njeby jeno „Khryſtuš ſa naſ”, ale tež „Khryſtuš w naſ” rěkało. Tak budža ſ czaſom węſci a wobſtajni w ſwojim kſcheczijanſtwje, njehnuczi wot ſkały nadzije a wery, nihdý njeopuszczeni wot ſacžucža: ja njeſzym doſtojný wſcheje ſmilnoſeſe a ſwērnoſeſe, a tola tež pſchego poſylnjeni ſ tym dowěrjeniom: „S Božeje hnady ſym ja to, ſchtož ſym”.

A tak ſteji wobhnadžený kſcheczijan ſrjedža w dželjanju a njewě ſak. Hacž runjež njeuwczehnje, ſo by pohanow a židow wobročiſ, dha wobdželi ſo tola ſwēru na wſchēch ſkutkach kſcheczijanskeje luboſcze. Sſnano ſa powjedži ſebi wjeſeſe, njech je dwójzy ſa thdžen' abo niž, ſo by druhemu žohnowanie pſchinjeſſi, ſſnano dawa džel ſwojich kublow, džeſatł abo mjenje, ſo by lubej kſudobje pomhaſ: jeho wutroba je ſwoſniwa, jeho luboſcz sprawna. W ſwērnoſczi kſodži pſched Bohom a cžlowjekami a njehlada na to, ſo wjazy džela, hacž druſy, ale na to, ſo tak wjele ſ džakownoſeſu cžini, hacž móže. Hlaj, to rěka: „S Božeje hnady ſym to, ſchtož ſym.”

Pod ſuēhom ſakhowanij.

(Poſtracžowanje.)

Sſlužba, kajkuž ſami jandželjo cžlowjekam wopokaſuja.

Najſatra rano bě Hanka ſwojemu ſužodej kaž hewaſ njeſhto ſnědač ſchiniſſla, a hlej! wón tam wſchón ſahorjeny w ſožu ležesche. S hloſom ju wón ſ ſebi ſawoła; na to jej, jako bě ſo bojaſliwa ſ njemu do komory ſtupila, ſwoju ruku voda a wſchón wjeſelij praji: „Nětke budž ſo mnu ſe wſchém ſlepje. Dženža w nozy je Bóh tón ģnjes ſam ſo mnu poręčał, a ja ſym móhł w tych knihach cžitacž, kotrež nam naſch pſchichod poſaza. Njechaſch mi nětke pomhacž radžicž, ſo móhł ſebi wſcho prawje derje ſapocžecž? Tý ſy mi tajke roſomne holicžo, a moju lubu macžerku ſy měla tež pſchego lubo. Chzemoj ſebi nětke prawje duschijnje wopomnicž a roſpomnicž, ſak dyrbiaſo wſcho bycž. Moja hlowa je tajka cžezka, ſo ſo mi wſcha pari, ale tola dyrbju ſaſo ſtanyčž, dokelž khwile nimam, ſo móhł dleje khoru bycž a ležo wostacž.”

Hanka bě ſo jeho ſkoro nabojaſa, jako jej pocža tajkeſe powjedacž, ale dokelž bě wona roſomne holicžo, poradži ſo jej bóřy tuteho khoroho wuſměrowacž. Wona jemu ſe ſtudnje ſchleſi zu khlodneje wody pſchinjeſe, na to jemu womačzane rubiſhko wokolo ſpanjow wobwjaſa, jemu wokna ſwocžinja, ſo móhł wokſchewjazh rānschi powětr do iſtwy nuts a jemu ſlubi, ſo tu ſa khwili ſaſo pola njeho budž.

Na Marcžina bě ſta khoroscž pſchisſla. Roſom ſo jemu pocžinoſeſe bluki cžinicž, a myſle běchu jeho ſkoro wſchitke wopuſcžiſe. Ale hdž byl wón druhdy njeſhto ſ bkludom poręčał, wſchē jeho ſony a rěče tola njeběchu wjazy ſane džiwje, ale miſe a ſahodne, a byl tež druhdy te ſloweſka ſak wuraſył, ſo bylo pola njeho kaž naleto, hdž ſo woda w rěkach a rěczkach pócžnje ſ horow lecz a rucze ſ hór do dola běži, dokelž je na horach wſchón ſněh roſtaſ.

Hanka bě pſchi jeho ſožu někotru ſakraſhnu khwili poſedžala: to bě ſkoro, kaž byl wón wjedžiſ, ſo wona pſchi nim ſedži. Tehdom by jej wón powjedał wo „mužach w bělej draſcje”, kiz pſchego ſ njemu pſchińdu a jemu praja, ſchto dyrbí ſapocžecž. Bě byla ſo jeho potom ta holicža wopraſchaſa, ſchto bylo to, ſchtož dyrbí wón ſapocžecž, byl jej wón ſpižy prajiſ: „Sa wobſtarne wudowym dyrbju ſo staracž, dokelž je moja macž ſama tež tajka ſtara wudowa byla. A potom, hlej, njewidžiſh tamle tu wulku, wulku cžrjodu ludži, kotsiž na dróſy pucžujo cžahaju, a kiz ſu ſpoči na dróſy, cži chzedža wſchitzu do daloka won, won pſches morjo, a do zuſyčh krajow — tym dyrbju ja wſchém prawy pucž poſkaſacž, ſo ſo njemohli ſabkudžicž. O to wſchak runje ja ſam jara derje ſamóžu; — wſchak ſym ſam wſchudžom tam pobyl —

w bkludze ſym ſam tež pobyl, ale nětke mi wjazy ſana nuſa njeje. pſchetož „tonle twoj ſyn bě morwy, a je wožiwit; wón bě ſhubjeny, a nět je ſo ſaſo domoj donamakaſ”, — takle mi macž pſchego do wucha powjeda — njeſby to tež ſobu ſaſhyschaſa? wona tu pſchi mni pobyl, tón ſam wjeczor, jako ſebi ta mała holicžka — jako ſebi ta moja Salomeja ſo mnu te napiſma na tych kſchizach wobhlaſadowaſche, a ja jej potom prajach, ſchto je tam ſ tmy ſlotymi piſmikami napiſane — wona ſe mni pſchego ſaſo pſchindže, — kózdički džen' wokoło wjeczora, hdž je ſo klončko ſakhowaſo, u wona ſaſo je, a potom ſebi moja macž a ja powjedamoj, ſchto dyrbiaſ ſaſo ſapocžecž. — Njeſby ju ty hiſheče ſenje wohlaſala? — Wona nětke tež wſcha běla kſodži a je ſaſo wſcha młoda, — ale ja ju tola hnýdom poſnach — tu moju lubu ſlotu macžerku. Haj, nětke mi ſana nuſa wjazy njeje, — ně, niz ſuſa nuſy wjazy nimam.”

Takle byl wón pſchego powjedaſ, a te ſłowa běchu ſ njeho jene po druhim pomaku ſa ſobu pſchisſle, hacž bě wón na wſchém ſpoſledku kaž wſchón ſpižy byl. Taſkile wón w ſožu wſchón měrný e ſtyknjenymaj rukomaj ležesche a na jeho bledym woblicžu bět widžecž, kajki bě wón w wutrobie wſchón wjeſelý.

Pomaku a pomaku bu ſ nim ſlepje, ale nětke bu, kaž byle ſo jemu wſchě jeho možy ſehubile. Dokelž paſ bu wot Hanki duſhne a derje wothlaſany, móžesche ſa nětke nježel ſtrowy ſwoje ſožo wopuszcžicž. Prěni króč do ſarokow ſawaleny ſaſo na wulkim ſtolszu ſedžesche, wociž ſo jemu ſwecžeschtaj a woblicžo ſo wſchě ſmějkoſtache, duž Hanka ſ něčim do iſtwy ſtupi, ſ cžimž čzysche jeho fuſ ſoſchewicž — ale wóczny jei počechtej ſyſſowacž. Duž jemu ſwoju ruku poda, a njemóžesche jemu ſane ſłowecžko dale wuprajicž, Wón paſ jenej ruzy ſ wobimaj ſwojimaj rukomaj ſapschimnjeni džeržesche. Wón bě jara derje ſrošmiſ, ſchto bě jemu wona prajicž čzysla a ſakiwnej jei wjeſelij a wſchón džakowny ſ hlowu.

Wo tym bě ſwiaty adventſki cžaſ pſchisſle, a lubo ſwiate hody běchu pſched durjemi. We wſchēch kſcheczijanskich domach ſo ludžo pocžachu na ſwiate dny hotowacž.

„Sſyň ſo jowle khwili ſe mni!” jei ras Marcžin praji, „ja mějach hido dawno na myſlach, ſ tobu wo něčim poręczecž, hdž budu ſaſo trochu wuſtroweny. Czile „mužojo w ſwojich bělych draſtach” nětke wjazy ſe mni njeſhodža. Tý drje ſy holicžka, we ſanej „bělej draſcje” drje ty njeſhodžiſh — wón pſchi tychle ſłowach na jejnu brunu draſtu ſe ſwojimaj wocžomaj poſlada — ale to wſcho ničo nježini, ty dyrbischi mi nětke tež tajke dželo dokonjecž, kajkež cžlowjekam „ſubi jandželkojo” wopokaſuja.”

Wſcha ſpodžiwana Hanka na njeho poſlada, pſchetož wona njewidžiſche, ſchto měl wón na myſlach.

„Wocžakní khwili”, wón dale praji, jako pytny, ſo čze ſo wona jeho wopraſhacž, ſchto móhlo to bycž, „ty hnýdom wſcho do hromady ſhonisch. Hlej, Hanka, mi ſy ty ſlužbu wopokaſala, kajkuž móžeja cžlowjekam ſutzy ſami jandželjo wopokaſacž. To cži na njehu njeſabudu, ſchto ſy ty na mni w mojej khoroscži cžiniſa. Ale jowle njeje wo mni rěč, ale wo druhich ludžoch, kotrež je tež trjeba, ſo byli jim jandželjo ſwoju ſlužbu wopokaſali, a runjewon pſchi teſle ſlužbje dyrbischi mi ty ſobu pomhacž; a to dyrbí bycž mój džak ſa wſcho, ſchtož ſy mi ty wopokaſala. Budž nětke tak dobra a ſuhň mi tole bliđo trochu bliże ſe mni, potom mi mojeje macžerku kſchinju wottank, tamle na boku je mała kſchinka nutſkach, a w njej je twjerdže ſaſukane rubiſhko, běle a cžerwjenie róžkate, podaj wſchak mi tule wěz!”

(Poſtracžowanje.)

Džecži wocžehnjenje.

2. ſchto praji Luther wo wocžehnjenju džecži?

Doktor Marcžin Luther je wo wocžehnjenju džecži tak piſał: „Hdy by někajki mandželſki ſa ſwoje ſiwe dny ničo druhé wjazy dobre nježiniſ, hacž ſo by ſwoje džecži ſ bohabojaſnoſcži wocžahný, myſlu ſebi, ſo by wón doſcž cžiniſ. Najwjetſchi ſkutk, kotrež móžesche cžinicž, je tón, ſo ſwoje džecži prawje wocžehnjeniſ. To ſebi dajeje prajicž! Džecži w naſchim cžaſu ſakrowanje a njepočzimowſcž nowuknu, předy hacž wjedža, ſchto to je.

Njeſzmy dha my blaſni? Hloj, móžemy naſchim džecžom njebjeſa a helu ſaſkuſiſ a tola na to njeſedžbujemy. Pſchetož ſchto pomha to tebi, hdž ſy ſam ſa ſebje Bóh wě ſak jara pbožny, njeſedžbujesch paſ na wocžehnjenje džecži? Ludži na deňdžes, kiz chzedža Bohu na wſcho móžne waſhne ſlužicž, kiz ſo poſčaſa; ale prawu Božu ſlužbu w ſwojim domje, kotrež ſi praweho wocžehnjenja džecži wobſteji, woni njeſastaraja a cžinja

kaž saſtarſzy židži, kij templ Boži wopuſtchicu a na horach woprowachu. Szłyſcze to, wó nanojo a macjerje, kaž dyrbicze ſo měcz pſchecziwo ſwojim džeczom, ſo býſcze i prawom starschi rěkali, a hladajcze na to, ſo ſwoje džeczi njeſkaſyce. Czi pak ſwoje džeczi ſkaſa, kij jimi dadza wotroſcz bjes roſwuczowanja a ſchraſowanja, a runjež jimi ſly pſchikkad ſe ſwojim žiwenjom nje-dawaju, woni jich tola i tym ſkaſa, ſo jimi wjele pſchepuſchecu a w czelnej luboſym. Haj, woni rjeſnu, wone ſu hiſhcze džeczi, woni njerofymja, ſchto czinja. To je wérno. Ale pož abo kon abo wožoł tež njerofymja, ſchto czinja a tola je wuczisč to czinic a tamne wostajic. Tajzj ludžo, kij ſe ſwojimi džeczimi tak wopak czinja, tež junu hréchi ſwojich džeczi ponjeſu, runje kaž býchu je ſami czinili.

Drusy, kij ſwoje džeczi ſkaſa, ſu czi, kij ſ hroſnymi a ſakrowazymi ſłowami ſwojim džeczom hubeny pſchikkad dawaju. Džeczi ſu pſchikhlene k ſlym lóſchtam a k hněwej, cziim nuſniſche je, ſo je czi starschi hiſhcze ſami k temu njewabja ſe ſwojim pſchikkadom w ſlowach a ſkutkach. Pſchetož, ſchto móže člowske džeczo, kij je ſwuczene, ſakrowaze hroſne ſlowa ſlyſhcz, druhe naſwutnycz, hacž ſakrowacz a hroſne ſlowa rěczecz?

Dale ſwoje džeczi tajzj ſkaſa, kij ſwojim džeczom ſkladnoſeze dawaja ſwét lubowac̄, kij ſo dale ſa ſwoje džeczo njestaraja, jeno ſo wjeſele ſkaſa, rejwaja a pýſchnje ſwoblekane khodža. W naſchim čaſhu namakaſch jich mało, kij na to hladaja, ſo býchu džeczi ſastarane byle ſ wězami, kij Boha a ſbože jich duſchow naſtuju, ale jich najwiaſy jenož na jich czelne ſbože myſli.

Bóh je tebi džeczi dał, niz teho dla, ſo by ſo nad nimi wjeſekil a je ſa pýchu ſwéta wocžahný. Tebi je krucze pſchikafane, ſo dyrbiſch je wocžahný k Božej ſlužbje.

Hdy bých chýl kaž khejor wupuſcheny khodžic a hdy by mlođa žona, kaž něhduscha franzowska kralowa, ſo dráſežic chýla, by to kraſna wěz pſched ſwétom byla, ſo by kózdy hubu roſdajil. Alle woprawdze to tola ničo njeje pornio duchownemu wupuſchenju kſcheczijana, hdyž ſtaſ wotročk a džowka ſwojim knježim ſwérnaj a požkuſhna; abo hdyž je žona Bohu požkuſhna, ſwojego mandželskeho ſwérnu ſubuje, džeczi derje wocžehnje a ſo w ſwojim powołaniu Božego ſlowa a jeho kaſnjow džerži. Pornio temu ſu parle, ſomot a ſlotu kaž ſtara płatana proſcherſka ſuknja; pſchetož tón je pýcha, ſchtož po Božim ſlowie a pſchikafni jaſo požkuſhne džeczo Bože khodži.

Nichtó njedyrbjal předy nan býč, předy hacž je naſwutny, ſwojim džeczom předowac̄ Bože ſlowo a evangeliyon, ſo móhl pobožnych kſcheczijanow wocžahnycz. W naſchim čaſhu ſo jich pak wjele woženi, kij móža lědom Wóteženach wuspewac̄; woni ſami ničo njewiedža a duž tež ſwojim džeczom ničo předowac̄ a je ničo naſwuczicž njemóža. Džeczi dyrbiſch prawje roſwuczowac̄ w bohabojaſnosći; pſchetož dyrbi-li kſcheczijanstwo k možy pſchicic, dyrbi ſo w džeczoch ſapoczeč.

Ja praju a napominam, ſo maja ſo džeczi ſ czachom ſwuczicž i napominanjom a ſchraſowanjom, ſo ſo hladaja kacž a wožebje tež Bože mieno njewužitnje wuziwač. Pſchetož hdyž je ſ merom wostajisč, ničo dobre ſ teho njebudž, kaž nětko widžisč, ſo je ſwét hóřſchi hacž je hdyž byl — a njeje žaneje požkuſhnoſče, ani ſwérnoſče ani wery, ale ſu njepožkuſhni džiwi ludžo, pola kótrzych ani wuczenje ani ſchraſowanje njepomha, ſchtož pak je wſchitko ſczehwók teho, ſo ſo tuta najwiaſniſha pſchikafnia wobedžbowala njeje.

Starschi dyrbjia ſwoje džeczi ſchraſowanac̄, ſo býchu pobožne byle a ſo poſepchowale — ale njezmědža je ſami ſkaſyč. Tajke ſchraſowanje pak dyrbi tajke býč, ſo luboſcz a džeczaze doměrjenje k starſchim wostanje a ſo džeczi ſroſymja, ſo ſwojeje ſchraſy nječerpja k ſwojemu ſkaſenju, ale wjele bóle teho dla, ſo býchu w ſwojim powołaniu czinic naſwutke, ſchtož ſo ſkuſha.

Pohladajcze na ptaki pod njebjeſami!

Matt. 6, 26.

„Wone njeſyja, wone nježnu, ani njekhowaju do bróžnjoſ.“ Daj temu ſenjeſi kheju twaricž a w njej hospodaricž, praji Luther; jemu ſo ſkuſha, ſo starac̄, niz pak tebi. Szluſcha-li wjele do kheje, dha je Bóh wjetſchi hacž kheja; wón, kij njebeſa a ſemju napjelnjuje, budže tež twoju kheju ſastarac̄ móz. — Hdyž ty na njeho hlaſas, njebudž ſo tebi wſchitko w domje proſdne, ale poſne ſdac̄. — S tym njeje prajene, ſo Bóh ſakaſa dželac̄. Dželac̄ ty dyrbiſch, ale ſchtož masz w domje, njemóžesč twojemu dželu pſchipkowac̄, ale jenož dobrociwoſezi a žohnowanju Božemu.

Bóh chze ſwoju cjeſcz měcz jaſo tón, kij k wſhemu ſwoje radženje dawa. Pſchetož hacž runje by ty ſto ſto ſto worał a zyloho ſwěta dželo wobſtaral, tola ſam ſlomiczzy njeby naroscž dac̄ móhl; ale Bóh bje wſchego twojego dželańja, hdyž ty ſpisch, ſe ſornjeschka ſlomiczku a na njej telko ſornjeschkom, kajkež chze, ſczini. — Bóh člowiſekow na žane druhe waſchnje nježiwi hacž ſwérjata, kaž 147. pſalm praſi: „Wón temu ſkotu jeho pízu dawa, tym mlođym rapakom, kij ſo k niemu wołaju“. Taſ tež pſalm 145, 15. 16 praſi: „Wſchitkich wocži czakaju na tebje; a ty dawas, jim jich ſchpajſu w ſwojim čaſhu. Ty wotewrisch ſwoju ruku, a na ſycejſich wſchitko, ſchtož ſiwe je, ſ dobraim ſpodobanjom.“ Nětk tola žane ſwérjo ſa ſwoju jědž njedžela, ale kózde to ſwoje czini a po tym ſwoju jědž pýta a namaka. Taſ dyrbi tež člowiſek dželac̄ a pſchi tym wopomnicž, ſo je to njeſhto druhe, ſchtož jeho ſiwi, hacž jeho dželo, mjenujzjy Bože žohnowanje.

Wijzoki kherluſch Salomonowy w ſerbſkih kherluſchach.

16.

Wopańče winizy ſkaſerjow!
Ty wutroba mi holbjaza,
Ja nětko w druhiim pſchirunaju
Czi moju zvřej ſoſnamjenju!
Njech wona nětk je winiza,
Hdjež někotra kicž kęzejaza
B'dze bórſy w poſnym nabubnjenju.

Pak jaſodka h'ſhcze ſraka njej,
Dha wot wječora hacž do ranja
Kňes winizy ma wobſtaranja.
Hlaj, njeſcheczel tež próſny njej:
We nožy ſ leſczu ſchłodniwej
Wón kaſy pilne prózowanja.

Duž wotročzy ſo hotuja,
So plody býchu ſakitali
A njeſcheczelow ſpopadali,
Wot winizy ſo njeſdala;
Na rjone žně ſo wjeſela,
Hacž horze tež jich ſlonečko pali.

Taſ ſchłodži njeſcheczel tež mi.
We wulſich czrjódach pſchikhadžuje
A winizu mi wupuſčjuje —
Duž běž ſa tymi liſchkami
A popań ſtare ſo mlođymi,
So winiza ſaſ' poſoj cžuje.

Hdyž kicž ſ brěčku hubnjeja,
Tež njeſcheczel ſaſ' myſli radu,
Kaž wutroby by pſchinjeſk k padu.
Duž njewěn: bitwý pſchestanja;
Ně, ſ nowa běž do bědzenja,
So dobydžesč na ſtarym hadu.

Taſ ſ mojim wójskom wustup dha!
Zow płacieži, njeſcheczel ſobicž,
Tež hdyž chze w potajnym ſo ſlobicž,
So plody njeſe winiza.
Hlaj, waſchnje mojoh' kraleſtwa
Te: ſtajnje woſowac̄ a dobyč.

Židowſki pſchekupz a biblija.

K wopomnjenju na 10. njedželu po ſwiatej Trojizy.

Bohabojaſny pſchekupz powjedaſche mi ſlědowaze, ſchtož bě na puczowanju ſhonil a ſchtož bě jeho jara hnuſo: „Gene ranje jědžich ſ prením czahom do Mańza. W kupeju ſedžesche wjele dželac̄erjow, kij ſo ſwojim dželańjam podachu, bjes nimi ſedžesche tež niſki židowſki pſchekupz. Kajkeje myſle dželac̄erjo běchu, ſo bórſy poſaſa. W roſrečzowanju trjebasche Izraelita ras Bože mieno. Schto wo Bóhy rěczicze, wręſlachu na njeho, žadyn Bóh njeje. Alle, tón napschecziwi, zylo ſwiate píſmo wo Bóhy rěczi. Duž ſo ludžo ſmejachu a džachu, ſo je zyła biblija ſelharna

knihy polna bažniczkow. Nětk pak ſo žid ſvěhnu, jeho wobliczo bě jara khotne, jeho woczi ſapachce a ſ najmōzniszeſ ſrēčniwoſcžu, kajkejež ſo nichto pola jednoreho muža nadžal njeby, ſapocžne wón ſwiate piſmo wobaracž a khwalicž; bě widzecž, jeho ſłowa wuńdzechu ſ najhlubſcheje wutroby a ja běch ſahanibjeny, ſo dyrbjeſche Israelite kſchecžijanam Bože ſłowo khwalicž; ſměch woněmi a ludžo wocžichnyhchu."

Wý pak, kif to círacje, wopomíncje dwojake. Najprjedy to, ſo bjes židami hiſcheze wjele ſprawných, khotnych duſchow je, w kotrychž žaneho jebanja njeje a kotrež ſu Božemu kraleſtu jara bliſke, potom pak tež to, ſo dyrbimy tež my kaž tamny Israelite piſhezo knjegowe ſłowo khwalicž, ſwérku piſheciwo wſchém njeſchecželam, njech je čaſ ſabo nječaſ, teho knjega a jeho ſwiaty evangeliſ pósnač, ſo by wón junu tež naſ pſched ſwojim njebjeſkim Wózom pósnač mohl.

Džakowanu Bohu, tajkých ſwérnyh wuſnawarjow naſcheho ſbóžnika je pola naſ hiſcheze wjele. Chzu něchtu wo jenym tajkum powjedacž, kif bě tež wopravdžit piſheciel miſionſtu bjes židami. Wón bě bur a jara ſprawny, ſ zylej wutrobu wérjazy, hluhoko w Božim ſłowie ſaloženy kſchecžijan. Rad ſo wobdzeli na wſchech ſtulkach kſchecžijanskeje luboſče, woſebje na miſionſtu bjes pohanami a židami. Tutoň muž bě ras cjezko ſjebanu wot židovſkeho wikowarja, jako bě tutemu wulku hromadu džecželoveho ſymjenja pſchedal. To bě — piſheciwo jeho woli — k prozeſeji piſhichlo, w kotrymž bu jebak k wulkej khostanu wotkudžen, tež dyrbjeſche burej doſpořiſ ſchodus farunacž. — Krótki čaſ po tej wězy piſhíndže nětk tón muž k ſwojemu fararzej. Bě wjeczor poſdže. Duchowny ſo woprascha, hacž je nechtó khory, ſo hiſcheze tak poſdže piſhíndže. Ně, wón wotmolwi, je nechtó druhé. Ménjeſche, ſo bě duchowny wěſče wo tamnym prozeſu piſhicha, kotryž je ſe židom měl. Nětk je ſwoje pjenesy ſažo dostał, ale na dompuču ſ města je piſhezo ſebi roſpominacž dyrbjal, hacž ſebi w tutej wězy nježo njeby porokowacž měl. A piſhi tym je ſo jemu wujaſnilo, ſo ma tež winu na ſwědominu piſheciwo tutemu židej, hai, piſheciwo wſchém židam, wón njeje doſč ſa jich wobrocženje prožk a njeje doſč ſa miſionſtu bjes Israelem dawał. Piſhetož na žane hinaſche waſchnje njemóža židži hinaſchi ludžo bycž a wot ſwojeſe nahrabnoſeze ſo wuſwobodžicž, hacž ſo ſbóžnika pósnaſia a ſo k němu wobrocža. Duž je wón duž po pucžu ſbóžnikoj ſlubil, ſo chze wot nětk ſwérniſho ſa miſionſtu prožkež a wjazy ſa njo dawacž. A wopofaſanu tuteho piſheda- wſacža piſhewoda fararzej dar ſa miſionſtu bjes židami, dwójzy tak wulki, kaž bě hacž dotal dawał.

A hdyž wón, kaž ſo to kóžde léto huſcžiſho stanje, wjetſchi dar ſluoſeze jako wopor na woſtar połoži, namaka ſo kóždy ras bjes pjenesami tež dar ſa miſionſtu bjes Israelem. Wón po tajkum na ſwoje ſlubenje ſapomniſ njeje. —

Krótki čaſ po tamnym wjeczornym woprycze powjedacše duchownemu, ſo je wulke wjekze měl. Židovſki piſhelypž, kif bě jeho w poſledním naſeču tak hroſnje jebak a wot ſuda khostany, bě zyle njenadžuižy piſhi jeho dworje nimo jěl a k němu do domu piſhichlo. Sſebi myžlo, ſo chze tón žid ſažo ſ nim wikowacž, je ſo njemało na tutu njehanibitoſež mjerſal. Ale žid je hnydom piſhi nutſtupjenju wobžwědežik, ſo je piſhichlo, jemu wotprožyč, wón pósnaje, kaž hroſnje bě činiš, ſo bě runje jeho jebak. Piſhetož ſteho kſchecžijana, kif tež ſprawny njeje w wikowanju a khotzenju, jebacž, njeje tak cjezki hréch. (Tak žid ménjeſche, ale hréch wostanje hréch, wſho jene, piſheciwo kotrejuž jón wobenidžes.) Alle kſchecžijana ſebacž, kif tak ſprawny je w ſwojej wérje a nikomu žaneje njeprawdy nječini, to je hréch.

Mý pak, ſubi čjitarjo, chzemý ſo ſami prashecz: nima tuň wérjazh bur zyle prawo, hdyž poſlednje a najlepſche wotmolwjenje na to prashejenje: ſchto dyrbimy ſe židami ſapocžecž? w tym pósna, ſo dyrbja ſo židži ſ modlitwu a luboſcu wérjazych kſchecžijanow k ſbóžnikoj wobrocžicž, dokelž budža potom ſami piſhestacž, kſchecžijanow jebacž? A dale, njeje to džiwnje, ſo hewak njeſwědomiteho židovſkeho wikowarja ſwědominje ſkaſe, ſo bě wopravdze pobožneho, ſwérneho kſchecžijana ſebal? Njeda to nam pósnač, kotre ſu najlepſche a najmōznisze brónje w wojowanju piſheciwo ſkaſenemu, ſa mamonom ſtejazemu židowſtu?

Tu a tam.

Augustin praji: „Hdyž džecžo piſhi ſwojim narodže plaka, je wone profeta ſwojeje piſhichodneje ſrudoby.“ Dale žiwý bycž rěka dale plakacž, ſaſtač žiwý bycž rěka plakacž ſaſtač. W poſlednjej hodzinu Jeſuſ wſchitke ſylsy ſ naſchich wocžow ſetréje a tej woczi ſamej ſacžini, ſo nihdý žana ſylsa wjazy ſ njeju njebeži. Hdyž Salomo Jeruſalemki templ twarjesche, da wón wſchitke ſamjenje w Thruſu wobdzelač, ſo njeby potom w Jeruſalemje wulka hara a wulke klepanje bylo. Tak budžem ſi ſchecžijenjo w tuthym ſamjenju jako ſi ſamjenje piſhichotowani ſa duchownu khěžu a ſwiate měſhnistwo (1 Petr. 2, 5). Tu je ſkaſa, hdyž hamor na naſ klepa, w njebjeſkim Jeruſalemje w tym niežo wjazy ſylſhceſ ſnebudeſ.

Šubjeny pſerschecžen.

Woſebniſ ſwoblekona knjeni w Parisu piſhes haſh džesche. Wona ſebi rukajzu ſ ruki ſežeze, piſhi tym jej krafny, ſ drohimi ſamjenjem ſobadžen ſperschecžen na ſemju padže. Wón ſo dale kuleſche, doniž w maſanej rjebiežy, po kotrež woda ſ haſh wotběhuje, tcžazn njewosta. Dželaczeř runje nimo džesche. Knjeni k němu džesche: „Luby mužo, pomhače mi! Mój pſerschecžen je mi do blota padnył. Ža wam 5 frankow dam, jeli ſo jón namafacž!“ Dželaczeř pytaſche a pytaſche, tola jón namafacž nje- možesche, ta knjeni pak jemu tež bjes teho te 5 frankow da. Wón dale džesche, ta knjeni hiſcheze ſtejo wosta. Po krótkim roſmyſlenju ſebi ſama rukaw wuhorný a ſe ſwojej bělej ruku do maſaneje wody piſhimm a měſeſche wopravdze to wjekze, ſo tón pſerschecžen namaka. Njekedžbujo na wuſměſhazych piſhisladowarjow k ſtudni džesche a ſebi ruku wumy. Kraſniſhich pak je hiſcheze wězow na ſemi hacž diamantnych pſerschecženow. To ſu ſabkudžene čjowſke duſche, kif do blota hrécha padnu. Sſměny to maleje próžy lutowacž, ſo býhmy nježmertnu duſchu wumohli? Pjenesy dawacž, doſč njeje, ty dyrbis hdyž ſo jeje ſam piſhimač a ju pytač, potom ju namafacž.

Schto je wéra?

„Schto je wéra?“ ſo něhdý nechtó duchowneho woprascha. „Po tych naſhonjenjach, kif ſym ja na někotrych pobožnych ludžoch činiš, dyrbju wuſnacž, ſo ſo mi kſchecžijanska wéra ani kufa njeſlubi.“

„Pomyſlje ſebi“, duchowny wotmolwi, „hdyž býhmoj hromadze wulkeho wumjelskeho molerja w Romje wopřtaſoř a ſo jeho wopraschaſoř: „Schto wumjelſtwo je“, — by naju wón ſnanou k tajkemu dowjedl, kif nježo wo molowanju njerofym a namaj jeho ſrudne molowanja pokala, ſo dyrbjal ſo ſchto wumjelſtwo je? — Ně, wón by naju pſched wobraſy najwjetſchich miſchtrow dowjedl a prajil: „To je naſche wumjelſtwo!“ Wý ſeže někotrych ludži ſeſnali, kif ſo ſa pobožnych wudawaja, ale tola pobožni njeſku a po tuthym hubjenych wobraſach wý nětko zylu kſchecžijansku wéra ſudžicze. Ža waſ ſokatuju na wſchitkach tych mužow a te žony, kif ſu piſhes evangeliſon k ſamjenju w wérnej ſwiatyſci a prawdoſci döſchli. Ma nich hladajcze, hdyž chzeze wjedzecž, ſchto je kſchecžijanska wéra.

Myžliczki piſhi círanju w bibliji.

1 Jan 5, 4. Naſcha wéra je to dobycze, kotrež ſwět je pſchewinyla.

Wéricz rěka: ſebje ſameho hacž do ſmjerče hidžicž.

Wéricz rěka: Boha wysche wſchego ſubowacž.

Wéricz rěka: ſwetej a hréchej wotemrécž.

Wéricz rěka: jako ſbóžne džecžo žiwý bycž.

Wéricz rěka: ſam ſebje ſaprecž.

Wéricz rěka: zyle na Jeſuſu wiſacž.

„Pomhaſ Vóh“ je wot nětku niz jenož pola knjegow duchownych, ale tež we wſchěch piſhe- dawarnjach „Sſerh. Rowin“ na wſach a w Budyschinje doſtacž. Ma ſchtořež lěta placži wón 40 np., jenotliwe čižla ſo po 4 np. piſhedawaju.